

A valóságot látjuk, vagy amit látni szeretnénk?

A szűkebben értelmezett erdőgazdálkodás, mint sajátos „növénytermesztés” jellemzője, hogy az erdőállomány vágáskoráig – nem ritkán 120–150 évig – az emberi tevékenység ideje alig teszi ki ezen időszak 2-3 %-át. A biológiai folyamatokkal szemben a gazdasági folyamatok időtartama sokkal rövidebb, órákban, napokban, hetekben mérhető. Mindegyik folyamat értéknövelő tevékenység. Az említett körülményekből adódóan, a gazdasági folyamatok esetében a döntésre, a döntés-előkészítésre rendelkezésre álló idő jóval rövidebb, az emberi tényező nagyobb szervezetségét igényli.

Az Erópai Unióba történő belépéshez közeledve, de a belépéstől függetlenül, pusztán a gazdasági fejlődés okán, egyre többet hallani a bérek európai szintre történő emelésének szükségességéről. Ezzel tulajdonképpen a szakemberek egyetértenek. Vizsgáljuk meg ennek az ökonómiai lehetőségeit! Az ÁPV Rt.-hez tartozó erdőgazdaságok összevont számviteli mérlegének felépítését tekintve szembevetünk, hogy a legjelentősebb költség tényezők a személyi jellegű ráfordítások és az anyagköltségen belül az igénybe vett anyagjellegű szolgáltatás értéke. Az első ráfordítás mértéke az összes ráfordításon belül megközelíti a 30%-ot. A másik nagy költségelem, az anyagjellegű szolgáltatás értéke is szoros összefüggésben van a bérek változásával. Ebben jelennek meg a fakitermelői, erdőművelési vállalkozói díjak, melyek élőmunka-tartalma magas. Egyes becslések szerint eléri a költségnek 50-55%-át. Az így összevont, bérrel összefüggő ráfordítások meghaladják a jelenlegi költség szint 50%-át (lásd: táblázat). Egyszerű számolással belátható, ha ezt a ráfordítást a jelenlegi szerkezetben „csupán” a duplájára emeljük, eléri a jelenlegi összköltségi szintet. A többi költségelem változatlanágát feltételezve ezzel a lépéssel messze meghaladtuk a hozamok mértékét.

Ebből fakad a kérdés: Mi a megoldás? Az egyik kézenfekvő lehetőség, hogy az emelkedő költségeinket építjük be a fő bevételi forrást jelentő termékeink árába.

Az elmúlt évtizedekben a gazdasági keretfeltételek jelentősen megváltoztak

az erdőgazdálkodás számára. Mind a fa-termékek, mind a vadászat piacán szabadpiac alakult ki. A fatermékek importjának és exportjának gyakorlatilag nincsenek korlátai. A faanyag esetében Nyugat-Európában sem alakultak ki azok a kötött piacsabályozások, bonyolult értékesítési mechanizmusok, amelyek az agrártermékekre egyébként jellemzőek. Így a magyar fatermékek már jó ideje a piaci gazdasági verseny körülményei között megmértettek, kialakult a kereslet-kínálatnak megfelelő piaci árak. Stabil kínálati potenciál, s a nagy termelőkapacitások által meghatározott termelő fogyasztások mellett, a kereslethez való alkalmazkodásra az állományadottságok és az erdőtervi előírások szabta korlátokon belül van lehetőség.

Az európai erdőkben végbemenő fakumuláció, fatartalékok következtében a régióban fahiányról nem beszélhetünk és a belátható jövőben nem is számolhatunk ezzel. Lehetnek szezonális ingadozások, egyes termékek keresletének felfutása vagy hanyatlása, de a trendben lényeges változás nem várható. A fának, mint energiaforrásnak a szerepe az EU-n belül az előrejelzések szerint növekedni fog, évi másfél-két százalékkal. Folytatódik viszont a hulladékkal való gazdálkodás, az egyszer már felhasznált épületbe vagy bútorba beépített faanyag: „öreg fa” újrahasznosítása csökkentőleg hat a „friss fa” felhasználására. A hulladék csökkentése és az újrafelhasználás növelése a faiparban azt jelenti, hogy a fahulladéknak a jelenleginél egyre nagyobb hányadát fogják nyersanyagként felhasználni mindaddig, amíg a hulladékgyűjtést tovább lehet fokozni. Az európai erdők területének növekedése a korábbi mezőgazdasági földterületek erdősítésével, alternatív hasznosításával, szintén növeli a faanyagkínálatot.

Versenyhelyzet alakul ki a környezetbarát fatermékek és helyettesítő anyagokból készült termékek között. Lényegében valamennyi faterméket fenyegeti bizonyos mértékben a helyettesítés veszélye. Legerősebben az épületburkoló lécezetet, bútorokat, betonzszerű anyagokat és elemeket.

A fentiekből következik, hogy az erdőgazdálkodásból élők meghatározó

bevételi forrását jelentő faanyag-értékesítés hozamai – megítélésem szerint – az árak emelésével a várható költségnövekedés ütemének megfelelően nem növelhetők. Ugyanez vonatkozik a vadgazdálkodásra is.

Ha a bevételek nem növelhetők, adódik a másik megoldás, a költségek csökkentése. Az élőmunka-igényesség csökkentésére Nyugat-Európában alkalmazott módszer a folyamatok megfelelő gépesítése. A fakitermelők kézi munkáját felváltották a harwesterek. Növelik az erdők feltártságát, a faanyag mozgatását a megfelelő logisztikai rendszereiken belül optimalizálják. Ez persze mind nagyon szép, de ezeknek a megvalósításához is forrás szükséges, amit elő kell teremteni és ez a jelenlegi gazdasági környezetben nehéz. Ezen túl, ne hallgassuk el, Nyugat-Európában csökkentették az erdőgazdálkodásban foglalkoztatott szakemberek létszámát, megnövelték az erdészkerületeket, átszervezték az irányítást. Ezekben a döntésekben sajnos a szakmai szempontok háttérbe szorultak, közgazdasági megfontolások voltak a meghatározóak. Be kell látnunk, ha ezen az úton indulunk el, a rendelkezésre álló eszközeink nagyon korlátozottak. A fatermelés csökkenő jövedelemtermelése mellett, a védelmi és egyéb funkciók megnövekedő jelentősége, a közjóléti teljesítmények biztosításának követelményei ma még szintén az erdőgazdálkodókat terhelik. Ezen a téren sürgős intézkedések szükségesek!

A magyar erdőgazdálkodásban még vannak tartalékok (az erdőfelújítás elszámolási rendszere nem tartható tovább, aktívabb famarketing stb.), de a probléma nagysága miatt – külső források nélkül –, a helyzet néhány éven belül nehezen lesz kezelhető. Ha elfogadjuk, hogy az alaptevékenységek árbevétele számottevően nem növelhető, más forrást kell feltárni. A társadalom tőlünk, erdésztől nemcsak faterméket, hanem elsősorban „erdőt” akar. El kell fogadtatni, hogy ennek a társadalom számára pozitív externáliának ára van, ezt meg kell fizetnie. Ebben a tekintetben sok a tennivaló. A magyar erdőgazdálkodás átalakulóban van, a Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram a társadalmi vita fázisában tart. A Program átgondolt

EREDMÉNYKIMUTATÁS	Erdőcsoport ÁPV Rt.					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
I. Értékesítés nettó árbevétele	27 997 156	30 970 420	35 220 470	40 896 045	47 072 782	47 446 164
II. Aktivált saját teljesítmény értéke	1 400 693	855 394	1 517 380	1 973 006	2 142 661	2 102 917
III. Egyéb bevételek	3 479 532	4 360 429	5 974 049	4 574 306	5 617 732	6 495 009
IV. Anyagjellegű ráfordítások	14 695 639	16 480 547	20 123 690	2 420 713	30 447 476	30 913 168
V. Személyi jellegű ráfordítások	10 668 056	11 760 612	13 776 909	13 517 930	15 032 199	15 544 142
VI. Értécsökkenési leírás	1 263 735	1 547 226	1 822 417	2 069 408	2 417 724	2 628 740
Egyéb költségek	1 563 721	1 520 172	1 905 980	1 939 810		
VII. Egyéb ráfordítások	3 306 696	4 169 517	4 071 073	4 229 739	5 479 260	5 134 630
A./ ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	1 379 534	708 169	1 011 830	1 484 757	1 456 516	1 823 410
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	613 958	667 631	1 160 026	1 140 325	855 898	762 488
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	466 525	451 695	706 970	635 737	518 254	808 410
B./ PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	147 433	215 936	453 056	504 588	337 644	-45 922
C./ SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	1 526 967	924 105	1 464 886	1 989 345	1 794 160	1 777 488
XI. Rendkívüli bevételek	351 212	304 052	368 307	492 055	22 594	49 191
XI. Rendkívüli ráfordítások	607 189	373 406	466 566	624 436	83 136	62 064
D./ RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	-255 977	-69 354	-98 259	-132 381	-60 542	-12 873
E./ ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	1 270 990	854 751	1 366 627	1 856 964	1 733 618	1 764 615
XII. Adófizetési kötelezettség	220 170	150 010	266 890	332 573	353 945	293 512
F./ ADÓZOTT EREDMÉNY	1 050 820	704 741	1 099 737	1 524 391	1 379 673	1 471 103
G./ MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	1 050 820	704 741	1 099 737	1 524 391	1 379 673	1 320 659
Az összes költségen belül						
a./ a személyi jellegű költségek aránya (%)	33,9	33,1	33,0	29,4	28,2	28,7
b./ a vállalkozói költségek aránya (%, becslés az anyagköltségből)	23,3	23,2	24,1	26,3	28,5	28,5
Összes „élő munkával” összefüggő költség	57,2	56,4	57,2	55,7	56,7	57,2

Forrás: Erdészeti Lapok által közzétett eredménykimutatások. Táblázatot készítette: Ferenczi Tamás

előkészítése, a szakmai érdekeket megfelelően integráló megvalósulása, segítséget jelenthet a probléma kezeléséhez. Az erdészszakmának össze kell fogni, szövetségeket kell keresni, hogy a megfelelő színvonalú erdőgazdálkodáshoz szükséges forrásokat előteremthesük. Ennek érdekében össze kell fogni mindenkivel, akivel lehet, még akkor is,

ha részcekben egyezik az érdekünk, legyen az civil szervezet, természetvédelem, faipar. Meg kell találni a közös pontokat, melynek mentén együtt lehet működni, hisz az erdészszakma jövőjéről van szó. A probléma nagyon összetett, egyetlen és üdvöztető megoldás nincs, az erdőgazdálkodás minden szereplőjének a kutatástól a főhatóságon

keresztül, a magán és állami erdőgazdálkodókig bőven van teendője, hogy a magyar erdőgazdálkodás értékeit megőrizze. Ne érvényesüljön az örök igazság, hogy akkor hiányzik igazán valami, ha egyszer megvolt és később elveszett. Ne késve döbbenjünk rá erdészek, döbbenjen rá a társadalom, hogy milyen értékeket veszített el.

A MAXWALD cégnek, mint erdészettel foglalkozó vállalkozásnak több száz éves történelme van. Az ősök 1771-ben alapították a felső-ausztriai Ohlsdorfban. Újkori története is hosszabb távú, mivel már 50 éve erdészeti gépgyártással foglalkozik. A cég sok bedolgozóval és 20 saját dolgozóval végzi tevékenységét. Az általa gyártott gépek, berendezések minőségükkel és megbízhatóságukkal fogalommal váltak az osztrák és nemzetközi piacokon.

ERDÉSZETI BERENDEZÉSEK

SZÉRIAPROGRAM:

- **Kötélsörölők 10 tonnáig:** Bármilyen hidraulikával rendelkező traktorra felszerelhetők • csévlőberendezés, kötélbefutást lassító fék • 150 m-ig terjedő kötélfelvétel, távirányítás vezérlés, ...
- **Rönkfogók:** különféle rönkfelvételi lehetőséggel
- **Kombi:** többfunkciós megoldás • Rönkfogó kötélsörölővel
- **Drótkötélpályák:** 1000 kg-os vonóerővel
- **Dróthálócsévlő berendezés**

MAXWALD speciális igényeket is kielégít azáltal, hogy a szériaberendezéseket a jelentkező igényeknek megfelelően módosítja.

Maximális minőség és biztonság jellemzi a MAXWALD berendezéseket, megfelelnek a legmagasabb biztonsági szabványoknak, rendelkeznek a nemzeti és nemzetközi minősítésekkel.

A MAXWALD berendezések kezelhetőségi komfortja, magas élettartama és értékállósága már több, mint 10 000 vevőt győzött meg...!